

Reflektioner och rekommendationer efter årlig miljöuppföljning med Förskolenämnden (FSN) och Grundskolenämnden (GSN) i samband med kommunstyrelsens klimat- och miljöutskotts sammanträde den 14 oktober 2025

1. I miljöprogrammet finns delmål 5.2 *Kommunen och dess helägda bolag ska fasa ut farliga ämnen och minimera spridningen av miljögifter som kan skada människor och natur*. Barn är extra viktiga i arbetet med att fasa ut kemikalier. Hur har nämnderna sedan förra miljöuppföljningen arbetat med Handlingsplan gifter i miljön?

Reflektion och rekommendation

Kommunens miljöstrategier ser positivt på att arbetet med gifter i miljön synliggörs i verksamhetsplan och följs upp genom indikator. Att implementera handlingsplanen i arbetsmiljöarbetet och den årliga barnskyddsron den är ett bra sätt att säkerställa att arbete genomförs och följs upp.

För att detta arbete med handlingsplanen ska synliggöras och kunna följas upp på ett strukturerat sätt, både inom förvaltningen och på kommunövergripande nivå, rekommenderas att verksamheterna återkopplar sitt genomförande av handlingsplanens åtgärder. Vi föreslår att detta sker genom att verksamheterna fyller i en kommungemensam mall som tillhandahålls av förvaltningens miljösamordnare. Mallen syftar till att tydliggöra status för respektive åtgärd och utgör ett viktigt underlag för den årliga uppföljningen av kommunkoncernens arbete med handlingsplanen. Den ger också möjlighet att identifiera om vissa åtgärder skulle kunna gynnas av ytterligare stöd eller resurser. En sådan systematisk återkoppling stärker både transparensen och möjligheten till strategisk utveckling av kommunens kemikaliearbete.

2. I miljöprogrammet finns delmål 5.3 *Kommunkoncernen arbetar med att minska mängden uppkommet avfall i kommunen som en geografisk plats genom cirkulära flöden*. Det finns även ett mål i avfallsplanen om att öka återbruket och återanvändning av exempelvis kontorsmöbler. Hur arbetar nämnderna med återbruk och återanvändning idag?

Reflektion och rekommendation

Kommunens miljöstrateger ser positivt på att det nämns i nämndens verksamhetsplan att ”återbruk ska vara förstahandsval vid inköp under förutsättning att kvalitets- och miljökrav kan mötas samt att det stöds av inköpsprocessen”. Ett medskick är att i cirkulära flöden behöver riskprodukter rensas ut och varan eller produktens lämplighet att återbrukas behöver beaktas utifrån ett kemikalieperspektiv, där hänsyn tas till förekomst av farliga ämnen, för att undvika att dessa sprids vidare i nya användningsområden, vilket är särskilt viktigt i nämndernas verksamheter så att barn inte exponeras för farliga ämnen. Miljöstrategerna har förståelse för att skrivningen i verksamhetsplanen kanske syftar till att belysa just detta.

3. Hållbar mat kan bidra till bättre resurshushållning, minskning av gifter i miljön samt lägre klimatutsläpp.
  - a) Hur har nämndernas arbete med måltidsverksamheten sett ut sedan förra årets miljöuppföljning?
  - b) Miljöprogrammets indikator 5.2.2 *Andel inköp av miljöcertifierade/miljömärkta varor och produkter av totalt inköpta varor och produkter* har en negativ trend och målvärdet är långt från att nås. Hur har nämnderna arbetat med denna fråga sedan förra årets miljöuppföljning och vad har det givit för resultat?
  - c) I kommunens miljöspendsanalys syns att inköp av livsmedel står för den största delen av nämndernas klimatpåverkan. För att följa upp klimatpåverkan från livsmedelsinköp på detaljerad nivå finns även systemet Hantera livs. Hur har nämnderna arbetat med att minska livsmedelsinköpens klimatpåverkan sedan förra årets miljöuppföljning och vad har det givit för resultat?

Reflektion och rekommendation

Kommunens miljöstrateger ser positivt på att nämnderna följer upp matsvinn, ekologiska livsmedel och inköpt mängd kött och charkprodukter av nöt och fläskkött i förhållande till den totala inköpsmängden livsmedel. Utvecklingen över tid visar att både matsvinnet och andelen nöt- och fläskkött minskat, vilket bidrar till minskad klimatpåverkan. Nämnderna har stora förhoppningar om att den nya samlade måltidsorganisationen ska kunna bidra till förbättrade möjligheter att minska klimatpåverkan från måltiderna och det ska bli spännande att se vilket resultat förändringar ger på sikt.

Kommunens miljöstrateger önskar göra medskicket att de gärna bidrar med sin kompetens i det fortsatta arbetet att utifrån miljöspendsanalysens resultat identifiera aktiviteter som kan minska utsläppen från inköp av livsmedel och omsättningsvaror.

4. I miljöprogrammet finns ett mål om att alla medarbetare som har varit anställda i minst nio månader ska ha genomgått kommunens grundläggande miljöutbildning. Hur arbetar nämnderna för att 100 procent av alla medarbetare ska ha genomfört miljöutbildningen?

Reflektion och rekommendation

Miljöstrategerna vill lyfta fram att FSN och GSN har en förhållandevis hög andel av de anställda som genomfört utbildningen enligt den statistik som tas ut via kompetensmenyn. Särskilt i relation till att många av nämndens medarbetare inte sitter vid dator merparten av arbetstiden, vilket gör det svårare att få till implementeringen. Det är därför positivt att miljöutbildningen genomförs i grupp. Ett medskick är att anställda på barn- och utbildningsförvaltningen har möjlighet att själva kryssa i att miljöutbildningen genomförts i grupp. En påminnelse om detta ut i organisationen skulle underlätta uppföljningen av indikatorn och ge ett mer rättvisande utfall.

5. Flygresor kopplat till Erasmusutbyten kom upp som en diskussion under tidigare miljöuppföljning. I vilken utsträckning arbetar nämnderna med alternativ till flygresor för att skapa hållbara resor? Har det arbetats något med frågan sedan senaste miljöuppföljningen? I så fall med vilket resultat?

Reflektion och rekommendation

Kommunens miljöstrateger ser positivt på att nämnderna gjort ett omtag kring tjänsteresandet det senaste åren genom att öka medvetandet om flygresor klimatpåverkan och tydliggjort att Erasmusresor ska ha koppling till skolornas systematiska kvalitetsarbete.

6. Hur bedriver nämnderna i övrigt sitt miljöarbete;
  - a) i verksamhetens kärnuppdrag inklusive i undervisningen och den pedagogiska verksamheten, och
  - b) internt inom verksamheten?

Syftet med frågan är att bättre förstå hur miljöarbetet genomförs och för att sätta ljuset på att det behövs en struktur i verksamheten för miljöarbetet både i kärnuppdrag och i det egna interna arbetet.

Reflektion och rekommendation

Kommunens miljöstrategier rekommenderar nämnderna att utveckla den interna miljöorganisationen där förvaltningens miljösamordnare och lokala miljöombud är viktiga pusselbitar för att nå framdrift i miljöarbetet, exempelvis med handlingsplanen gifter i miljön.